

ВИЩИЙ СУД З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено особливості захисту прав інтелектуальної власності з огляду на формування в Україні спеціалізованого судового органу з розгляду і вирішення спорів у цій сфері – Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Проаналізовано характерні риси та труднощі судового розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, суперечності чинного законодавства України, що регулює відносини інтелектуальної діяльності, організаційні питання, проблеми та перспективи діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності, сформульовано висновки щодо вдосконалення системи правової охорони інтелектуальної власності.

У процесі дослідження особливостей та перспектив діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності було використано загальнонаукові та спеціальні юридичні методи, зокрема діалектичний, формально-логічний, історичний, нормативно-порівняльний, системно-структурний тощо.

На підставі розгляду особливостей захисту прав інтелектуальної власності в судовому порядку, оцінювання проблеми та окреслення перспектив діяльності спеціалізованого суду з розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності – Вищого суду з питань інтелектуальної власності, зроблено висновок, що наразі в Україні сформована необхідна законодавча база, яка забезпечувала би реалізацію та гарантувала дотримання прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Проте складність розглядів спорів у сфері інтелектуальної власності, їх тривалість, відсутність узагальненої судової практики – ці чинники негативно впливають на рівень правової захищеності суб'єктів інтелектуальної власності. Розв'язання зазначених проблем має забезпечити функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності, створення та ефективна діяльність якого значно підвищить рівень охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, захист прав, IP-суд, патентний суд, господарський процес.

Вступ. Право інтелектуальної власності має важливе значення у разі наявності необхідних та ефективних засобів, спрямованих на запобігання правопорушенням, поновлення порушених прав та відшкодування заподіяних збитків. Тому питання правового захисту відіграють основоположну роль у реалізації будь-якого суб'єктивного права, що особливо важливо для системи прав інтелектуальної власності, у сфері якої спостерігається значна кількість правопорушень, а спори цієї категорії небезпідставно належать до категорії найскладніших. На сьогодні в Україні проводиться судова реформа, одним із напрямів якої є поглиблення спеціалізації суддів, що стало наслідком створення окремого судового органу – Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

Проблема утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності в Україні була предметом дослідження значної кількості науковців та юристів-практиків. О. Блажівська, О. Дорошенко, А. Кодинець, О. Орлюк, М. Потоцький, О. Штефан звертали увагу на окремі засади функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Водночас організаційним аспектам, проблемам та перспективам діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності приділялася недостатня увага, що зумовлює актуальність звернення до дослідження цієї проблематики.

Метою статті є наукове дослідження особливостей розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності, суперечностей чинного законодавства України, що регулює відносини інтелектуальної діяльності, проблем та перспектив діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності та визначення шляхів їх розв'язання.

Основні результати. Насамперед розглянемо основні проблеми, що виникають у зв'язку із захистом суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів у галузі інтелектуальної власності, що зумовили необхід-

ність створення спеціалізованої судової установи з розгляду та вирішення спорів у цій сфері.

До найбільш важливих слід зарахувати підвищення рівня підготовки суддів, що розглядають спори у сфері прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності, скорочення строків розгляду цієї категорії спорів, підвищення рівня правозастосування в умовах законодавчих змін тощо. Зупинимося на основних проблемах розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності.

По-перше, незважаючи на оновлення законодавства у сфері інтелектуальної власності протягом останніх кількох років, внесення змін до законів України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" [1], "Про охорону прав на промислові зразки" [2], "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" [3] у частині запровадження адміністративної (позасудової) процедури визнання недійсними патентів на винаходи та корисні моделі, свідоцтв та патентів на промислові зразки Апеляційною палатою Національного органу інтелектуальної власності (надалі – НОІВ), усе ж констатуємо, що основою захисту прав та інтересів особи у сфері ІВ залишатиметься насамперед судовий захист. Адже спори, що впливають з прав інтелектуальної власності на зазначені об'єкти, є предметом судового розгляду.

Наразі в Україні проводиться реформа патентного законодавства, здійснення якої було започатковано прийнятими в липні 2020 р. Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями" [4] та Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства" [5]. Однією із новел цих законів є можливість визнання недійсними патентів на винаходи та корисні моделі та на промислові зразки Апеляційною палатою. Проте стосовно свідоцтв на торго-

вельні марки така можливість не передбачена. Тому, як і раніше, наразі визнання недійсними свідоцтв на знаки для товарів і послуг буде відбуватися лише в судовому порядку. Саме спори про право інтелектуальної власності на торговельні марки є найчастіше предметом судового розгляду судами господарської юрисдикції.

По-друге, не можна не відзначити, що спори у сфері інтелектуальної власності зазвичай належать до одних із найбільш складних спорів, судової практика щодо яких характеризується достатньою різноманітністю.

У цьому зв'язку, саме узагальнення судової практики судів господарської юрисдикції дозволяла усунути наявні прогалини законодавчого регулювання відносин інтелектуальної власності та виробити напрацьовані процедури розгляду та вирішення спорів у цій сфері, забезпечити належний і ефективний захист прав їх суб'єктів. Положення постанов Пленум Вищого господарського суду України "Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності" № 12 від 17.10.2012 р. [6] та № 5 "Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності" від 23.03.2012 [7] сприяли формуванню єдиних підходів до розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності інтелектуальної власності, незважаючи на особливості контурного судового спору, зумовленого специфікою кожного окремого об'єкта.

Подекуди суди повинні брати на себе функції нормотворця та застосувати право за відсутності відповідного нормативного базису. Наприклад, постанова Верховного Суду у справі № 910/4947/18 [8], де суд визначив про пріоритетність застосування норм Угоди про асоціацію порівняно із Законом України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" у частині дострокового припинення чинності свідоцтва в разі його невикористання протягом 5-річного строку, а не 3-річного строку, як це визначалося у тогочасній редакції зазначеного Закону.

Водночас наразі виникає потреба переглянути з урахуванням сучасних реалій та змін законодавства окремі положення зазначених узагальнень судової практики

По-третє, розгляд та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності нерідко вимагає спеціальних професійних знань і практичних навичок.

Як слушно зазначає А. Кодинець: "суддя, який розглядає спір у сфері інтелектуальної власності, часто змушений, поряд із вирішенням суто правових питань (про наявність чи відсутність права, факту правопорушення, розміру заподіяної шкоди тощо), також досліджувати технічні аспекти, що належать до предмета доведення (наприклад, питання схожості конфліктних позначень, використання у виробі відповідача всіх ознак, включених до незалежних пунктів формули винаходу, що охороняється патентом позивача, новизни сукупності суттєвих ознак промислового зразка тощо)" [9]. Сприяти вирішенню таких питань покликана призначена судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності.

Проте призначення експертиз під час розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності також не розв'язує всіх проблем і не має бути панацеєю. Тривалість проведення судової експертизи, відсутність єдиних підходів та, подекуди, неоднозначність висновків судових експертів під час вирішення питань інтелектуальної власності часто є причиною затягування розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності [9].

Відзначимо, що Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) [10] передбачено, що процедури, які стосуються захисту прав інтелек-

туальної власності, не можуть бути безпідставно ускладнені або вартість їх здійснення не повинна бути високою або супроводжуватися значними матеріальними затратами, містити безпідставні часові обмеження або невинуваті затримки.

У постанові Пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 5 "Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності" [7] наголошується, що питання про призначення судової експертизи має вирішуватися лише після ґрунтовного вивчення обставин справи і аргументів сторін щодо реальної необхідності такого призначення. З урахуванням конкретних обставин справи та в разі, коли знань судді достатньо для з'ясування обставин справи, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, можливе вирішення суддею (суддями) питань, які виникають у розгляді справи, з позиції споживача без призначення судової експертизи.

По-четверте, складнощі виникають також у визначенні підвідомчості справ, що виникають з правовідносин інтелектуальної власності [9]. Особливо гостро це питання постає у сфері розмежування компетенції господарських та адміністративних судів у спорах про визнання недійсними правоохоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності. Як співвідповідач у таких спорах разом із власником охоронного документа виступає центральний орган влади, який реалізує політику у сфері інтелектуальної власності, а отже, формально такі спори можуть бути підвідомчі адміністративним судам. Однак спори щодо визнання недійсними правоохоронних документів є різновидом спорів про право, оскільки в кінцевому підсумку на підставі судового рішення підтверджуються або визнаються недійсними майнові права інтелектуальної власності щодо результату творчої діяльності, який охороняється патентом чи свідоцтвом.

У цьому зв'язку слід наголосити про практику Верховного Суду [11], згідно з якою спори щодо визнання недійсними правоохоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності підлягають вирішенню судами згідно з правилами господарського чи цивільного судочинства залежно від правового статусу сторін судового процесу.

Зазначені проблеми сукупно зумовили необхідність звернення до питання про формування спеціалізованого суду, який матиме за мету ефективний розгляд та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності.

Зазначимо, що за часів перебування території України у складі СРСР ефективного механізму захисту порушених прав інтелектуальної власності не було. Передбачені законодавством санкції були незначні, а судова процедура складною. У результаті в разі масових порушень прав інтелектуальної власності кількість судових справ була мізерною. Саме тоді почалося обговорення створення суду, до компетенції якого належав би розгляд справ щодо інтелектуальної власності.

В Україні створення патентного суду обговорювалося протягом тривалого часу. Уперше створення такого суду передбачалося Законом СРСР "Про винаходи в СРСР" 1991 р., у якому вказувалося на роботу окремого органу з розгляду спорів – Патентного суду СРСР [12]. У зв'язку з розпадом Радянського Союзу на території України цей нормативний акт не набув чинності. На офіційному рівні в незалежній Україні питання про створення так званого "спеціалізованого патентного суду" постало в Указі Президента "Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні" від 27 квітня 2001 року [13], у якому Кабінету Міністрів України

було доручено вивчити питання щодо створення спеціалізованого патентного суду. Про необхідність створення спеціалізованого Суду з питань інтелектуальної власності було зазначено в Концепції розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності [14]. Дискусії щодо доцільності його функціонування в Україні завершилися підписанням у вересні 2017 р. указу Президента України "Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності" [15].

Статтею 31 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 2 червня 2016 року [16] передбачено створення двох Вищих спеціалізованих судів, а саме Вищого суду з питань інтелектуальної власності та Вищого антикорупційного суду. Наразі проблема початку здійснення правосуддя Вищим судом з питань інтелектуальної власності досі не знайшла свого розв'язку: з 2019 року у зв'язку з розпуском Вищої кваліфікаційної комісії суддів України конкурс призупинився та не продовжується, оскільки не реформована Вища кваліфікаційна комісія суддів, яка має завершити проходження кандидатами конкурсу. При цьому указ про створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності було підписано Президентом у вересні 2017 р. [15].

Одразу можемо відмити певну некоректність формулювання назви цього спеціалізованого судового органу. Суд як орган, що здійснює правосуддя, загалом не займається вирішенням питань, зокрема й питань інтелектуальної власності. Будь-який судовий орган має бути спрямований на розгляд та вирішення спорів відповідної сфери, тому більш правильно говорити про суд із розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності або суд у справах інтелектуальної власності, але не про суд з питань інтелектуальної власності.

Ще один важливий момент, який стосується назви суду – це зазначення у її складі слова "вищий", що викликає у пересічного громадянина закономірний висновок про наявність поряд із "вищим судом з питань інтелектуальної власності" також "звичайних" судів із розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. Водночас аналіз переліку справ, зарахованих законодавством до компетенції Вищого суду з питань інтелектуальної власності, дозволяє констатувати, що зазначений суд виконуватиме функції суду першої та апеляційних інстанцій.

Згідно з п. 2 ст. 20 ГПК України [17] Вищий суд з питань інтелектуальної власності розглядає справи щодо прав інтелектуальної власності, зокрема:

1) справи у спорах щодо прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку (знак для товарів і послуг), комерційне найменування та інших прав інтелектуальної власності, зокрема й щодо права попереднього користування.

2) справи у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів, що посвідчують або на підставі яких виникають такі права, або які порушують такі права чи пов'язані з ними законні інтереси.

3) справи про визнання торговельної марки добре відомою.

4) справи у спорах щодо прав автора та суміжних прав, зокрема й у спорах щодо колективного управління майновими правами автора та суміжними правами.

5) справи у спорах щодо укладання, зміни, розірвання і виконання договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, комерційної концесії.

6) справи у спорах, які виникають із відносин, пов'язаних із захистом від недобросовісної конкуренції, щодо: неправомірного використання позначень або товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; збирання, розголошення та використання комерційної таємниці; оскарження рішень Антимонопольного комітету.

ГПК України в п. 3 ч. 24 також зазначає, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності розглядається як суд першої інстанції. Апеляційна палата Вищого суду з питань інтелектуальної власності переглядає в апеляційному порядку судові рішення, ухвалені Вищим судом з питань інтелектуальної власності (ст. 25 ГПК України).

За цих обставин, відзначаємо умовність формулювання слова "вищий" у складі назви суду – адже він буде функціонувати лише як суд першої та апеляційної інстанції. Функції касаційного перегляду справ, винесених зазначеним судом, як і раніше, належатимуть Верховному Суду.

Наразі в Україні продовжується реформа судової влади, що має на меті підвищити роль та значення суду як основного державного органу, який здійснює правосуддя, забезпечити належну реалізацію та надійний захист прав та інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності. Однією зі складових цієї реформи є формування та ефективне функціонування Вищого суду з питань інтелектуальної власності, який, незважаючи на його формальне створення, з 2017 р. так і не почав свою діяльність.

Одним із негативних факторів, що перешкоджає його функціонуванню, є проблема низького нормативного забезпечення діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Зокрема, наразі спеціального закону, який регулював би діяльність Вищого суду з питань інтелектуальної власності, не прийнято, що зумовлює правову невизначеність питань, пов'язаних із діяльністю Суду.

Однак, як слушно відзначає М. Потоцький: "навіть ухвалення такого закону не розв'яже всіх проблем. Варто пам'ятати про цілі, яких ми прагнемо досягти, створюючи спеціалізований суд: розв'язати проблему конфлікту різних видів юрисдикції та уніфікації практики застосування судами законодавства про інтелектуальну власність; скоротити строки розгляду цих спорів; покращити кадрове забезпечення; забезпечити адекватне застосування способів захисту прав до специфічних правовідносин у цій сфері" [18].

Нерозв'язаною також залишається проблема різних вимог до кандидатів на посаду судді такого суду. Згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" [16] суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає одній із таких вимог: має стаж роботи на посаді судді не менше ніж три роки; досвід діяльності патентного повіреного не менше як п'ять років; досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності не менше ніж п'ять років; має сукупний стаж роботи з вищезазначеними параметрами.

Передусім звертаємо увагу на те, що для кандидата, який має стаж роботи судді, ставляться вимоги, які не пов'язані зі сферою інтелектуальної власності. За таких обставин може виникнути ситуація, за якої особа, яка працювала суддею щонайменше три роки, проте не розглядала жодної справи у сфері інтелектуальної власності, може претендувати на обрання суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Перешкоджає проведенню конкурсу кандидатів на посаду судді процес оновлення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, уповноваженої забезпечувати підбір судових кадрів.

Ще однією проблемою майбутньої діяльності цього суду є визначення процесуального порядку здійснення правосуддя з розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. Зокрема, відповідно до ст. 20 ГПК України Вищий суд з питань інтелектуальної власності має розглядати спори за правилами господарського судочинства, підставу для такого висновку надає сам факт визначення компетенції суду в нормах ГПК України. Водночас наразі значна кількість спорів у цій сфері розглядається у порядку цивільного судочинства з огляду на участь фізичної особи (автора, виконавця, винахідника тощо) як сторони спору. СПори у сфері інтелектуальної власності можуть бути предметом розгляду також за правилами адміністративного процесу, наприклад, коли йдеться про порушення митних правил чи адміністративних процедур набуття прав інтелектуальної власності. У закордонних законодавствах також існують різні підходи до цього. Наприклад, Шведський патентний суд керується адміністративним процесом, Суд інтелектуальної власності Великої Британії та Патентний суд Австрії – цивільним, Федеральний патентний суд Німеччини – адміністративним і цивільним [19].

У цьому зв'язку слід погодитися з позицією науковців, які пропонують доповнити положення ГПК України нормами щодо деталізації юрисдикції суду та зарахування до неї спорів про адміністративні правопорушення, митні, трудові та кримінальні справи у сфері інтелектуальної власності [18]. Вважаємо, що розгляд зазначених категорій справ, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності повинен здійснювати саме Вищий суд з питань інтелектуальної власності.

Висновки. Підбиваючи підсумки розгляду окремих проблем захисту прав інтелектуальної власності в судовому порядку та перспектив діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності, можна констатувати, що наразі в Україні сформована необхідна законодавча база, яка забезпечувала б реалізацію та гарантування дотримання прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Складність розглядів спорів у сфері інтелектуальної власності, їх тривалість, відсутність єдиних судових підходів до вирішення цієї категорії спорів – зазначені фактори негативно впливають на рівень правової захищеності суб'єктів інтелектуальної власності, дотримання прав на результати інтелектуальної діяльності. Розв'язанню зазначених проблем має сприяти функціонування спеціалізованого суду з розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності – Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Створення та ефективна діяльність цього суду значно підвищить рівень охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності, забезпечить дієвість їх правового захисту з боку держави.

Список використаних джерел

1. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 7, ст. 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text> (дата звернення 20.08.2022).
2. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 7, ст. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text> (дата звернення 20.08.2022).
3. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 7, ст. 36. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення 20.08.2022).
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями : Закон України від 21.07.2020 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 7, ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (дата звернення 20.08.2022).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства : Закон України від 21.07.2020 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2020. № 52, ст. 496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-20#Text>.

6. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності : постанова пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12#Text> (дата звернення 20.08.2022).

7. Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності : постанова пленуму Вищого господарського суду України від 23.03.2012 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12#Text> (дата звернення 20.08.2022).

8. Постанова Верховного Суду у справі № 910/4947/18 // Судова влада України. 2019, 3 липня. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/press-centr/news/754216/> (дата звернення 20.08.2022).

9. Кодинець А. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємство, господарство і право. 2018. №3 <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf> (дата звернення 20.08.2022).

10. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 12, ст. 133. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018_\(дата звернення 20.08.2022\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018_(дата звернення 20.08.2022)).

11. Рішення ВС України від 16.06.2015 р. у справі №21-227a15 // Протокол. 2015, 16 червня. URL: https://protocol.ua/postanova_vsu_vid_16_06_2015_roku_u_sprav_i_21_377a15/ (дата звернення 20.08.2022).

12. Об изобретениях в СССР : Закон СССР от 31 мая 1991 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. 1991. № 25. Ст. 703.

13. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні : Указ Президента України від 27.04.2001 року № 285/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285/2001> (дата звернення 20.08.2022).

14. Концепція розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності на 2009–2014 роки : Рішення Колегії Державного департаменту інтелектуальної власності, оформлене Протоколом № 11 від 11.03.2009. URL: http://sips.gov.ua/ua/normative_acts.html (дата звернення 20.08.2022).

15. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності : Указ Президента України від 29 вересня 2017 року № 299/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017> (дата звернення 20.08.2022).

16. Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування: Закон України від 16.10.2019 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2019. № 50, ст. 354. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/193-20#Text> (дата звернення 20.08.2022).

17. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1992. № 6, ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text/> (дата звернення 20.08.2022).

18. *Потоцький М.* Варто пам'ятати про цілі, яких ми прагнемо досягти, створюючи спеціалізований IP-суд // Закон і бізнес. 2021. URL: <https://zib.com.ua/ua/147073.html>. (дата звернення 20.08.2022).

19. *Пашковська Т.* Вищий "інтелектуальний" суд: на фінішній прямій // Юридична газета. 2017. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/actual/vishchiy-intelektualniy-sud-na-finishniy-priyamii.html> (дата звернення 20.08.2022).

References

1. Pro okhoronu prav na vynakhody i korysni modeli: Zakon Ukrainy [On protection of rights to inventions and utility models: The Law of Ukraine] vid 15.12.1993 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).
2. Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky Zakon Ukrainy [on the protection of rights to industrial designs: The Law of Ukraine] vid 15.12.1993 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).
3. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh: Zakon Ukrainy [n protection of rights to signs for goods and services: The Law of Ukraine] vid 15.12.1993 (zi zminamy). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).
4. Pro vnesennia zmin do deiakikh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia okhorony i zakhystu prav na torhovelni marki i promyslovi zrazky ta borotby z patentnymy zlovzhivanniamy: Zakon Ukrainy [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the strengthening of the protection and protection of rights to trademarks and industrial designs and the fight against patent abuse: The Law of Ukraine] vid 21.07.2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).
5. Pro vnesennia zmin do deiakikh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo reformy patentnoho zakonodavstva: Zakon Ukrainy [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding patent legislation reform: The Law of Ukraine] vid 21.07.2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-20#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).
6. Pro deiakii pytannia praktyky vyrishennia sporiv, poviazanykh iz zakhystom prav intelektualnoi vlasnosti: postanova plenumu Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy [On some issues of the practice of resolving

disputes related to the protection of intellectual property rights: Resolution of the Plenum of the Higher Economic Court of Ukraine] vid 17.10.2012 № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

7. Pro deaki pytannia praktyky pryznachennia sudovykh ekspertyz u spravakh zi sporiv, poviazanykh iz zakhystom prava intelektualnoi vlasnosti" vid: postanova plenumu Vyschoho hospodarskoho sudu Ukrainy [On some issues of the practice of appointing forensic experts in cases of disputes related to the protection of intellectual property rights" from: Resolution of the Plenum of the Higher Economic Court of Ukraine] vid 23.03.2012 №5 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12#Text> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

8. Postanova Verkhovnoho Sudu [Resolution of the Supreme Court] u spravi №910/4947/18. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/754216/> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

9. Kodynets, A. (2018). Zakhyst prav intelektualnoi vlasnosti v umovakh vprovadzhenia sudovoi reformy. [Protection of intellectual property rights in the conditions of implementation of judicial reform.] Pidpriumstvo, gospodarstvo i pravo [Enterprise, economy and law] №3 <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

10. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti [Agreement on trade aspects of intellectual property rights] vid 15.04.1994 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

11. Rishennia VS Ukrainy [Decision of the Supreme Court of Ukraine] vid 16.06.2015 r. u spravi №21-227a15 URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vsu_vid_16_06_2015_roku_u_spravi_21_377a15/ (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

12. Ob yzobretyniakh v SSSR : Zakon SSSR [On inventions in the USSR: Law of the USSR] ot 31 maia 1991 h. // Vedomosty Verkhovnoho Soveta SSSR. – 1991. – № 25. – St. 703. (in russian)

13. Pro zakhody shchodo okhorony intelektualnoi vlasnosti v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy [On measures to protect intellectual property in Ukraine: Decree of the President of Ukraine] vid 27.04.2001 roku № 285/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285/2001>. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

14. Kontsepsiia rozvytku derzhavnoi systemy pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti na 2009–2014 roky: Rishennia Kolehii Derzhavnoho departamentu intelektualnoi vlasnosti, oformlene Protokolom № 11 [Concept of development of the state system of legal protection of intellectual property for 2009-2014: Decision of the Board of the State Department of Intellectual Property, formalized by Protocol No. 11] vid 11.03.2009. URL: http://sips.gov.ua/ua/normative_acts.html. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

15. Pro utvorennia Vyschoho sudu z pytan intelektualnoi vlasnosti: Ukaz Prezydenta Ukrainy [On the establishment of the High Court on Intellectual Property: Decree of the President of Ukraine] vid 29 veresnia 2017 roku № 299/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017>. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

16. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro sudoustrii i status suddiv" ta deiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo diialnosti orhaniv suddivskoho vriaduvannia: Zakon Ukrainy [On amendments to the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges" and some laws of Ukraine regarding the activities of judicial governance bodies: The Law of Ukraine] vid 16 zhovtnia 2019 roku № 193-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2019, № 50, st.354. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

17. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Economic Procedure Code of Ukraine] vid 06.11.1991 (zi zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text/> (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

18. Pototskyi, M. (2021). Varto pamiataty pro tsili, yakykh my prahnemo dosiahty, stvoriuiuchy spetsializovanyi IP-sud. [It is worth keeping in mind the goals we aim to achieve by creating a specialized IP court] Zakon i biznes, [Law and business] URL: <https://zib.com.ua/ua/147073.html>. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

19. Pashkovska, T. (2017). Vyshchyi "intelektualnyi" sud: na finishnii priamii. [The high "intellectual" court: on the finish line]. Yurydychna hazeta. [Legal newspaper] URL: <https://yur-gazeta.com/publications/actual/vishchyi-intelektualnyi-sud-na-finishnyi-priamii.html>. (accessed: 20.08.2022) (in Ukrainian).

Received: 22.08.22

Revised: 01.09.22

Accepted: 16.09.22

V. Grynchuk, postgraduate stud.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE HIGH COURT ON INTELLECTUAL PROPERTY ISSUES: PROBLEMS AND PROSPECTS OF ACTIVITY

The article examines the features of the protection of intellectual property rights, taking into account the formation in Ukraine of a specialized judicial body for the consideration and resolution of disputes in this area – the Supreme Court for Intellectual Property. The publication analyzes the characteristics and difficulties of litigation and dispute resolution in the field of intellectual property, contradictions with the current legislation of Ukraine governing relations of intellectual activity, organizational issues, problems and prospects for the activities of the Supreme Court on intellectual property issues, formulates conclusions on improving the system of legal protection of intellectual property.

In the process of studying the features and prospects of the activities of the Supreme Court on intellectual property issues, general scientific and special legal methods were used, in particular, dialectical, formal-logical, historical, normative-comparative, systemic-structural, etc.

Based on consideration of the features of protecting intellectual property rights in court, assessing the problem and determining the prospects for the activities of a specialized court for the consideration and resolution of disputes in the field of intellectual property – the Supreme Court on Intellectual Property, it was concluded that at present the necessary legislative framework has been formed in Ukraine, which would ensure the implementation and guarantee of compliance with the rights to the results of intellectual, creative activity. However, the complexity of adjudication of disputes in the field of intellectual property, their duration, the lack of generalized judicial practice – these factors negatively affect the level of legal protection of intellectual property subjects. The solution of these problems should ensure the functioning of the Supreme Court for Intellectual Property, the creation and effective operation of which will significantly increase the level of protection of the rights of intellectual property subjects.

Keywords: intellectual property, protection of rights, IP-court, patent court, economic process.